

Bryd velfærds- monopolet

Sæt de offentligt ansatte fri

Liberal Alliance

Bryd velfærdsmonopolet

Sæt de offentligt ansatte fri

Den offentlige sektor er fyldt med dedikerede medarbejdere, der brænder for at yde omsorg og pleje. Desværre begrænses de ofte af bureaukrati og papirarbejde, hvor dyrebar tid går med at udfylde skemaer frem for at være der for borgerne.

På det private marked søger de dygtigste talenter mod de virksomheder, der tilbyder de bedste vilkår. I den offentlige sektor forhindrer kommunale velfærdsmonopoler imidlertid den frie konkurrence. Det resulterer i dårligere arbejdsvilkår for de ansatte og en ringere service for de borgere, der har allermost brug for hjælp.

I resten af samfundet sikrer fri konkurrence valgfrihed og høj kvalitet. Private leverandører tvinges til at innovere og forbedre sig for at vinde kundernes tillid. Som forbruger kan man med få klik sammenligne priser og læse anmeldelser, før man vælger en ydelse.

Alligevel tager vi det ofte for givet, at kommunen har førsteretten til at levere livsvigtige ydelser – fra pasning af vores børn til pleje i alderdommen.

Det er i dag svært for den enkelte borger at få det fulde overblik over sine valgmuligheder. Det skaber i praksis et A- og et B-hold, hvor de borgere, der ikke har ressourcerne til at navigere i systemet, må vælge i blinde eller lade sig nøje.

Flere dygtige offentligt ansatte skal kunne skabe deres eget

Det er ingen skam at være dygtig til sit arbejde, og vi bør hylde og belønne dem, der gør en forskel – også på lønsedlen. Desværre betyder den nuværende modstand mod individuel lønfastsættelse, at det er tæt på umuligt at belønne den ekstraordinære indsats.

Liberal Alliance mener, at omsorgsarbejde er så vigtigt, at det skal kunne belønnes, når man gør det godt. Derfor vil vi hellere skabe muligheder frem for begrænsninger for offentligt ansatte, der drømmer om at skabe deres eget private velfærdstilbud.

Liberal Alliance vil gøre op med årtiers kommunalisering af velfærden, og gøre det meget lettere at opnå drømmen om at blive velfærdsiværksætter. Samtidig vil vi gøre det meget lettere for borgerne, at kende og tilvælge private velfærdstilbud.

Konkret ønsker Liberal Alliance:

1. At bryde de kommunale monopoler: Giv borgerne frit valg fra dag 1.
2. Gøre det let at sammenligne velfærdstilbud.
3. Sikre fair konkurrence på lige økonomiske vilkår.
4. Mindre bureaukrati, mere kernevelfærd.

1 Bryd de kommunale velfærdsmonopoler: Frit valg fra dag 1

Friheden til at kunne vælge selv er vigtig. Undersøgelser viser konkret, at valgfrihed gør ældre mennesker lykkelige og denne tendens er stigende^[1]. Alligevel kendte 35%^[2] af borgerne ikke til og blev ikke oplyst om, at de havde frit valg, da de blev visiteret til hjemmehjælp. Blandt forældre bliver 40% ikke informeret om, at de har frit valg af dagtilbud til deres børn^[3]. På trods af, at flere borgere hellere vil vælge private end offentlige tilbud^[4].

I dag afhænger borgernes valg af velfærd i høj grad af, hvilke tilbud, kommunen anbefaler dem at bruge.

Den manglende oplysning begrænser konkurrencen og fastholder kommunale monopoler på en række velfærdsområder. Det hæmmer kvalitetsudvikling i sektoren og gør det svært for dygtige velfærdsiværksættere at nå borgerne.

Gør det frie valg til normen – pengene skal følge borgeren

Liberal Alliance vil sikre at private tilbud ligestilles med de offentlige fra dag 1. Pengene skal følge borgeren, der skal have fuld oplysning om sine valgmuligheder og kontrol over sin egen tilværelse. Borgernes retssikkerhed skal styrkes, og så kommunerne eksempelvis ikke kan spare penge på fejlvisitering eller for lav prissætning.

Sådan vil vi bryde de kommunale velfærdsmonopoler:

- Lovkrav om at kommunale og godkendte private velfærdstilbud præsenteres ligeværdigt
- Alle borgere have ret til at vælge godkendte private velfærdstilbud fra første dag, og pengene skal altid følge borgeren
- Alle relevante velfærdsområder skal konkurrenceudsættes
- Oprettelse af en central og uvildig visitation skal øge borgernes retssikkerhed og undgå kommunal interessekonflikt

[1] [Ældresagens Fremtidsstudie, 2021](#)

[2] [Ældreministeriet, Brugertilfredshed med hjemmehjælp, 2025](#)

[3] [Dansk Industri, Fire ud af ti forældre: Kommunen informerede ikke om frit valg af dagtilbud, 2025](#)

[4] [Dansk Erhverv, Kun hver tiende af de kommende ældre forventer at modtage velfærdstilbud af god kvalitet i fremtiden, 2022](#)

2

Det skal være let at sammenligne velfærdstilbud

Som forbrugere er vi vant til at kunne sammenligne de forskellige valgmuligheder. Portaler som Booking.com og PriceRunner gør det med få klik muligt at sammenligne muligheder ud fra en bred vifte af relevante kvalitetsparametre såsom pris og kundetilfredshed. Men når det kommer til nogle af de vigtigste valg i tilværelsen – som hvem der skal passe vores børn, eller hvem der skal give os pleje i vores eget hjem – er det langt sværere at overskue og sammenligne vores valgmuligheder.

I dag er der ingen fælles retningslinjer eller målemetoder for, hvad der kendetegner god velfærd. Kommunerne måler forskelligt, og det kan være vanskeligt for borgerne at orientere sig i. Når mange borgere må vælge i blinde, forringes konkurrencen og kvaliteten af servicen. Det skaber et A- og B-hold, hvor de, der har tid og ressourcer til at navigere i systemet, får den bedste service.

Velfærdsportaler skal skabe bedre oplysning

Liberal Alliance mener, at det skal være lettere at sammenligne velfærdstilbud på en række ens kvalitetsparametre, så borgerne kan træffe deres valg på et oplyst grundlag.

Derfor foreslår vi, at borgerne skal have bedre indsigt i kvaliteten gennem en udbygning af eksisterende sider som Tilbudsportalen og Plejehjemoversigten, efter samme velkendte principper som bruges på sammenligningssider som Booking.com. Sådan sikrer vi større selvbestemmelse og bedre kvalitet for borgerne.

Sådan vil vi gøre det let at sammenligne velfærd:

- Etablering af sammenligningsside for velfærdstilbud, der skal sikre overblik og transparens efter samme princip som vi kender fra hjemmesider som Booking.com.
- Udarbejdelse af faste kvalitetsindikatorer som forskellige typer velfærdstilbud skal måles og sammenlignes på. Det kan f.eks. være faglige resultater, sygefravær, personaleomsætning, borgernes tilfredshed, afstand, priser og medarbejdernes trivsel. Ligeledes skal man kunne mærke sit tilbud med særlige karakteristika som fx 'hundevenligt', 'vegansk mad' etc.
- Borgere skal kunne anmelde velfærdsleverandørerne og dele erfaringer med hinanden.

3

Fair konkurrence på lige økonomiske vilkår

Et regnskab er en helt essentiel forudsætning for at kunne vide, om man prioriterer rigtigt. Bedre gennemsigtighed i velfærdssektorens regnskaber vil give både borgere, kommunale ledere og politikere et vigtigt overblik og gøre det muligt at sammenligne driften af offentlige institutioner på tværs af kommuner, brancher, og leverandører. Gennemsigtige regnskaber gør det muligt at lære af hinanden og at få et overblik over, hvad tingene faktisk koster.

I dag er det kommunerne, der fastsætter de priser, som private velfærdsiværksættere kan få for deres arbejde. Når kommunen ikke deler de beregninger, der ligger til grund for økonomien bag f.eks. en plejehjemsplads, risikerer velfærdsiværksættere at få en forkert afregningspris for deres ydelser. Vi kan se i dag, at der er store kommunale forskelle på de priser, som kommunen tilbyder private aktører^[5]. Det vidner om uens måder at beregne priserne på.

Liberal Alliance ønsker større gennemsigtighed i økonomien for de borgernære tilbud, hvor markedet tilbyder tilsvarende løsninger, og større retssikkerhed for de private velfærdsleverandører.

Sådan vil vi skabe fair økonomiske vilkår:

- Offentlige velfærdstilbud skal leve op til samme regnskabsregler, som de private tilbud skal
- Der skal etableres uvildig kontrolenhed, som man kan klage til, hvis man mener at kommunen prissætter forkert. Kommunerne skal kunne sanktioneres økonomisk, hvis der gives medhold i klagen, og private velfærdsleverandører skal kunne tilbagebetales med et års tilbagevirkende kraft

4

Mindre bureaukrati, mere kernevelværd

Bureaukrati stjæler i stigende grad tid og ressourcer fra kernevelværdien. Tre ud af fire ansatte i ældreplejen oplever, at der er for meget overflødig dokumentation og i gennemsnit bruger de 50 minutter af deres arbejdsdag på dokumentation^[6]. Selvom der blev ansat 13.000 flere medarbejdere i kommunerne mellem 2019 og 2022, er det kun 5% af danskerne, der synes, at den borgernære velfærd er blevet bedre i perioden^[7].

Bureaukratiet i velfærdssektoren skal mindskes mærkbart, så medarbejdere i både den offentlige og private del af velfærdssektoren kan fokusere på kerneopgaven. Bureaukratiet går ud over tiden med borgerne og rammer særligt små velfærdsleverandører, der ikke har ressourcerne til at administrere omfattende administrative byrder.

Fra flyvske ambitioner til konkrete, bindende mål

Flere har italesat og forsøgt at tage et opgør med bureaukratiet. Ældreformen har eksempelvis en "Ambition om omfattende afbureaukratisering og reduktion i dokumentationsbyrden". Men reformen indeholder ingen bindende mål eller konkrete afskaffelser af dokumenteringskrav. Heldigvis er andre lande langt fremme med nye velfærdsteknologier, der skaber nye muligheder for at nedbringe dokumentationsbyrden.

[5] Dansk Erhverv, Store forskelle i kommunale takster: Fripnejehjem underbetales fortsat i forhold til kommunale plejehjem, 2025

[6] FOA, Dokumentation i ældreplejen: Status og udvikling, 2022

[7] Dansk Erhverv, Danskerne oplever ikke bedre velfærd trods flere kommunalt ansatte, 2022

Sådan vil vi mindske bureaukratiet:

- Indfør konkrete bindende mål for afbureaukratisering i velfærdssektoren
- Ryd op i dobbeltdokumentation - det skal sikres, at de offentlige systemer og databaser taler sammen, så velfærdsmedarbejderne kun skal dokumentere den samme information én gang
- Indfør funktionskrav på velfærdsudbud i stedet for detaljerede kravspecifikationer, så små private aktører kan konkurrere

Liberal (LA) Alliance